

EEN LOFLIED OP GODS KERK.

VRAAG EN ANTWOORD 54.

Psalm 48.

Wij hebben in onze Heidelberger Catechismus een kostelijke vraag en antwoord, een kostelijke leer in de *54ste vraag*, waar het heet: „*Wat gelooft gij van de heilige, algemeene, christelijke kerk?* Daar is nu niet gemeend een steenen kerk, een bloot gebouw, maar onder „kerk” hebben wij te verstaan de geloovigen, die zich houden één belijdenis, die hebben één doop, één geloof, één God, den Vader, één waarachtigen Jezus, en één Heilige Geest. Het antwoord op deze vraag luidt: „*Dat de Zoon van God, uit het gansche menschelijke geslacht, zich een gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door Zijnen Geest en woord, in eenigheid van het ware geloof, van het begin der wereld tot aan het einde, vergadert, beschermt en onderhoudt; en dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven.*”

Bij deze belijdenis behoort een wonderschoone Psalm of loflied op Gods kerk, ik meen de *48e Psalm*.

Daar lezen wij:

„Een lied, een Psalm, voor de kinderen van Korach. De Heere is groot en zeer te prijzen, in de stad onzes Gods, op den berg Zijner heiligheid. Schoon van gelegenheid, een vreugde der gansche aarde is de berg Zion, aan de zijden van het noorden; de stad des grooten Konings. God is in hare paleizen; Hij is er bekend voor een Hoog Vertrek. Want ziet, de koningen waren vergaderd; zij waren tezamen doorgetogen: Gelijk zij het zagen, zoo waren zij verwonderd; zij werden verschrikt, zij haastten weg. Beving greep hen aldaar aan, smart als van een barende vrouw. Met een oostenwind verbreekt Gij de schepen van Tharsis. Gelijk wij gehoord hadden, zoo hebben wij gezien in de stad des Heeren der heirscharen, in de stad onzes Gods; God zal haar bevestigen tot in eeuwigheid. Sela.

O God! wij gedenken Uwer weldadigheid, in het midden Uws tempels. Gelijk Uw Naam is, o God! zoo is Uw roem tot aan de einden der aarde; Uw rechterhand is vol van gerechtigheid. Laat de berg Zion blijde zijn; laat de dochteren van Juda zich verheugen, om Uwer oordeelen wil. Gaat rondom Zion, en omringt haar! telt hare torens; zet uw hart op hare vesting; beschouwt onderscheidenlijk hare paleizen, opdat gij het aan het navolgende geslacht vertelt. Want deze God is onze God eeuwiglijk en altoos; Hij zal ons geleiden tot den dood toe!”

Het gansche menschelijk geslacht is eigendom van den Zone Gods. Hij is Heere daarover. Het gansche menschelijk geslacht wordt echter niet zalig, kan niet zalig worden, omdat zulks niet in overeenstemming is met Gods raad. Maar tot het gansche menschelijke geslacht komt de prediking van het verbond van Gods genade. Dan hier, dan daar, komt deze prediking, dat alles, wat deze prediking hoort, zich aan haar onderwerpe. Dat, wat deze prediking hoort en onder het woord leeft, heet kerk, kerk van Christus: dit is echter een zoodanige kerk, wier leden niet allen zalig worden; maar het is slechts de uitwendige kerk. Uit deze groote hoeveelheid van personen vergadert zich nu de Zoon Gods de Hem als eigendom toebehoorende gemeente, zoodat men in de gemeente nog een gemeente heeft, welke God kent; in de kerk nog een kerk, welke God kent. Uit het gansche menschelijk geslacht vergadert zich de Zoon Gods een gemeente. Deze gemeente is uitverkoren door God, den Vader, uit vrije ontferming, en is den Zoon gegeven geworden, opdat de Zoon deze gemeente, nadat Hij haar met Zijn bloed gekocht heeft, ook vergaderde. Deze door den Vader uitverkoren gemeente is den Zoon overgegeven van alle eeuwigheid her, en de Zoon vergadert haar in de tijd. Deze gemeente is door God uitverkoren ter wedergeboorte, ter bekeering, tot het geloof, tot het eeuwig leven. Het eeuwige leven is voor de gemeente bepaald en verzekerd: daarop ontvangt de gemeente, nadat zij door het bloed van Christus vrij en rein gesproken is, het recht, het recht van een kind. Door een testament is het voor de gemeente vastgesteld, dat zij het eeuwige leven beërven zal. Deze gemeente vergadert zich de Zone Gods, en dat doet Hij, ten eerste: door Zijn Geest, door welke Hij haar levend maakt, haar bekeert, zoodat de enkele in zich keert en het voelt, dat hij in de dood ligt, zich in het verderf bevindt, dat hij God hebben moet, dat hij den Heere Jezus hebben moet. Deze Geest maakt levend, neemt het steenen hart uit de

mensch weg, en geeft hem een vleeschen hart, en verlicht zijn verstand. Want waar de Geest niet komt, begrijpt de mensch van de dingen Gods niets, volstrekt niets. Wanneer hij ook nog zoo christelijk opgevoed is, wanneer hij de Bijbel van buiten kent, veel over godsdienstige zaken spreken kan, wanneer hij ook de ware prediking verstaat, zoo verstaat hij, wanneer het tot het doen, wanneer het tot het werk komen zal, nochtans niets, volstrekt niets, welk verheven verstand hij ook hebben moge. Daar is hij gelijk aan het kind, dat de Catechismus, wel is waar, opzeggen kan, maar waar die stukken thuis behooren, weet het niet.

De Geest is het dus, die de mensch verlicht, dat hij kennis krijgt van zijn ellendigheid, vervolgens daarvan, dat er een middel en weg voorhanden is, om uit de ellendigheid verlost te worden, een weg, dat de mensch weder tot God komt, weder met God vereenigd wordt. Dit doet echter de Zoon Gods niet door de Geest in zulk een wijze als sommige dwepers het zich voorstellen, maar Hij vergadert zich de gemeente door Zijn Geest en woord. De Heere Jezus gebruikt dus de Geest en Zijn woord, dat eigenlijk de mensch doodt en verhardt. Wanneer echter het hart week gemaakt en verbroken is, maakt het woord door de Geest levend. Hij gebruikt dus ook het woord, dat het binnengaat in het oor, in het verstand en in het hart, en zoo wordt het verstand verlicht en de wil gelouterd en tot God geleid en tot Zijn geboden; en de hartstochten worden van het booze afgeleid tot het goede heen. —

Deze gemeente vergadert zich de Zoon Gods in eenigheid van het ware geloof. Het is onmogelijk, dat er allerlei geloof zou kunnen bestaan, dat men door allerlei geloof zou kunnen zalig worden. Zulk een broederschap wil de duivel wel oprichten; daar moet het er niet op aankomen, wat iemand gelooft en drijft. Dat is echter uit den booze. Er bestaat slechts één geloof, slechts één waarachtig geloof, namelijk dat geloof, hetwelk de Heere Jezus zelf geeft en werkt door Zijn Geest en woord, en dat is een geloof, waarbij de mensch wegvalt en hij God houdt voor de levende God, en Zijn woord voor waar houdt, en Zijn gebod voor heilig, en de genade voor de genade. Daarom: allen, die zalig worden, hebben slechts één geloof. Er kan niet allerlei geloof bestaan. Hier op aarde gaat het, wel is waar, zoodanig toe, maar in de hemel kent men slechts één belijdenis, namelijk die, welke geheiligd is door wonderen en teekenen, welke God gegeven heeft, dat Hij met Zijn volk is. Er is een eenigheid van het *ware* geloof. Er kan een eenigheid van ge-

loof voorhanden zijn bij al degenen, die den anti-christ aanhangen; maar de hoofdzaak is, dat het *ware* geloof aanwezig is. Dit ware geloof kan geen mensch den ander geven. De kinderen kunnen wel onderwezen worden in het ware geloof, maar zoolang zij niet tot den Heere bekeerd zijn, zullen zij allerlei geloof voor zich hebben, ofschoon zij uitwendig zich tot het ware geloof en de rechte belijdenis houden. Zulks zal aan de dag komen, wanneer zij met hun lust op de proef gesteld worden. Geen mensch kan den ander het ware geloof geven maar alleen de Heere Jezus door Zijn Geest en Woord. — Uit deze wereld heeft de Zoon Gods zich Zijn gemeente vergaderd. Daarmede heeft hij reeds aangevangen in het paradijs. Adam en Eva waren geheel en al van God afgekomen, verborgen zich achter de boomen van de hof, omdat zij gezondigd hadden, en waren als de dwalende schapen. Daar komt echter de Herder, de getrouwe Herder, en roept: Adam, waar zijt gij? Zoo heeft dus de Zoon Gods Zijn kerk vergaderd en gereformeerd uit Adam en Eva. Adam en Eva, Kaïn en Abel met hun vrouwen vormden de uitwendige kerk. Maar Kaïn was zulk een man, als later Kajafas tegenover den Heere Jezus. Hij sloeg zijn broeder Abel dood en ontvluchtte met zijn vrouw uit het midden der gemeente. Zoo is het van de aanvang der wereld aan toegegaan. Zoo lang de wereld bestaan zal, zal de Heere Jezus zich nog eenigen vergaderen uit het gansche menschelijk geslacht. En die daartoe behooren, die Hij echter nog niet vergaderd heeft, gaan op het dwaalspoor; zijn blind en vijandig, steken in eigen wegen en alle mogelijke verkeerdheden, in verborgen, gruwelijke zonden, en in openbare, gruwelijke zonden, zijn kinderen des toorns, doen de wil des duivels. De Heere Jezus echter brengt hen tot inkeer, en leidt hen binnen in de ark, opdat zij nog gered worden, aler de zondvloed komt; ik meen de jongste dag.

Deze gemeenten beschermt Hij ook. De mensch wil altijd alles recht en wel gemaakt hebben, maar dat is juist zijne zonde. De hoogmoed en de eigengerechtigheid der wereld kunnen Christus niet dulden, daarom hechten zij Hem aan het kruis, en al de Zijnen moeten ook aan het kruis. Dat is een genadige leiding van den getrouwen God. Zoo worden zij gelijkvormig gemaakt aan het sterven des Heeren Jezus, opdat zij ook met Hem zouden leven. De Heere Jezus beschermt hen, dat zij in het ware geloof bewaard worden, dat allen in eenheid van het ware geloof blijven. Daar kan soms nu deze, dan gene godgeleerde richting gelden in de kerk van een land, maar zulke

godgeleerdheid neemt Gods gemeente niet aan; want Gods waarheid is aan geen verandering onderhevig. Wat heden Waarheid is, was ook reeds waarheid voor honderd, voor achthonderd en voor achttienhonderd jaren, ja, reeds in het paradijs, dezelfde waarheid, daar laat zich niets aan veranderen. De taal van Gods volk blijft steeds dezelfde.

De Heere beschermt alzoo de Zijnen bij het *ééne* geloof, dat zij daarin blijven; bij de *ééne* liefde, dat zij daarin wandelen; bij het *ééne* geduld, dat zij blijven onder het kruis.

De vijanden kunnen Zijn kerk geen schade doen. Hij beschermt haar met verborgen macht, die door de wereld niet gezien wordt. De kerk van Christus is een kudde schapen; zij hebben geen klauwen, geen tanden, om zich te verdedigen, maar zij hebben nochtans een macht rondom zich, dat alle macht der wereld daarvoor ineenstorten moet, omdat zij een Koning bij zich hebben, die machtiger is dan wereld en hel; omdat zij een getrouwen Herder hebben, die Zijn leven laat voor Zijn schapen. Dit heeft Hij gedaan, en nu zit Hij ter rechterhand Gods, bekleed met alle macht en heerlijkheid, en is bij ons tot aan het einde der wereld. Hij beschermt en onderhoudt van Zijn troon af Zijn gemeente. Daarop gaat steeds het streven des duivels uit, van het paradijs tot op de huidige dag, Gods gemeente te verderven.

De duivel denkt: „het is een zwakke duive, die kan ik wel spoedig verscheuren, het is een hoop van slechte menschen, die kan ik spoedig vernietigen; Gods gemeente heeft geen God, God heeft haar verlaten, ik kan haar spoedig genoeg gansch uitroeien”.

Zoo heeft Faraö gedacht en laat alle zoontjes der Hebreëen in 't water werpen (Exodus 1 : 22). O, hoe vaak reeds is het aldus geweest, dat Gods gemeente spoorloos verdwenen scheen! Een romeinsch Keizer liet eens een munt slaan met het inschrift: „De naam der christenen is uitgedelgd”. — Er was geen christen meer te vinden.

Christus onderhoudt zich echter Zijn gemeente. Hij zal steeds Zijn zeventuizend hebben, die hun knieën niet voor Baäl gebogen hebben (I Kon. 19 : 18). Hij behoudt haar in het verborgene, en zij zoeken Hem in het verborgene, blijven bij Zijn woord en gebod, en vragen naar de wereld en haar wil niet. Dan zijn er ook wederom tijden, dat zij zeggen moeten: ik had niet geloofd, dat er nog zoo velen van hen zouden zijn!

Dat is een lieflijke leer van de heilige, algemeene, christelijke

kerk. *Heilig* is zij, omdat de Heere Jezus haar rein en heilig noemt in Zijn woord.

Algemeen of katholiek heet Gods kerk, omdat, men moge komen, waarheen men wil in de gansche wereld, zoo vindt men daar den een of ander, die uw taal verstaat, wanneer gij een kind van God zijt. Zoo is de kerk algemeen of katholiek. Zij heet niet zoo, omdat zij een paus of bisschop erkent, maar omdat zij overal verspreid is, omdat men overal iemand vindt, die de tale Kanaäns verstaat. En „*christelijk*” heet de kerk in dezelfde zin, zooals wij lezen in de Catechismus, vr. 32: „Waarom wordt gij echter een christen genoemd?”

„Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus, en alzoo Zijner zalving deelachtig ben.”

Zoo is dus de christelijke kerk de zalving van Christus deelachtig, en heet daarom christelijk. En ook daarom heet zij christelijk, omdat zij overeenstemt met dat, waartoe zij de zalving heeft: opdat zij Zijn Naam belijde, zich Hem tot een levend dankoffer geve en met een vrij geweten in dit leven tegen de zonde en den duivel strijde. Daarom heet zij christelijk.

Nu komt echter de *toepassing*: dat ik een lidmaat daarvan ben. Ja, dat wil men wel zijn. Maar daar is men dan vaak een lidmaat aan dit lichaam, zooals een tak aan een boom, die dood is; de doode takken echter worden afgehouden. Dat helpt u niets, dat gij een lidmaat der kerk zijt, maar de leer van de Catechismus dringt u, dat gij tot het geloof geraakt, om te kunnen zeggen: „dat ik een *levend* lidmaat der kerk ben.” Dat ik dus niet alleen de belijdenis voor waar houd, maar ook door Gods Geest wedergeboren ben.

Dan komt nog een stuk: „en eeuwig zal blijven”. Dus: ik ben een levend lid dezer gemeente en zal eeuwig een levend lid dezer gemeente blijven.

Geliefden! Wat het eerste aangaat, daar zou ik u willen bidden met de vraag naar huis te gaan: ben ik een levend lidmaat dezer gemeente? Denkt daarbij aan de eenheid van het ware geloof.

De Heilige Geest heet de Heilige Geest. Dat is voorwaar geen Geest der hoereering. Die kan niet dulden, dat één ding waar kan zijn en het andere ook, die elkaar uitsluiten. Zoo neemt dus deze vraag mede naar huis: „ben ik van deze gemeente een levend lidmaat?”

En nu dit tweede stuk: „ik zal het eeuwig blijven”.

Wat was dat toch nog voor een jonge man, die dat geschreven heeft! Op welke grond kan hij dit wel van zich schrijven: „ik

ben van deze gemeente een levend lid, en zal het eeuwig blijven?" Ja, op welke grond kan hij dit schrijven voor de gemeente, zoodat schoolmeesters en predikers deze Catechismus den menschen in de hand geven, en de kinderen deze vraag leeren en opzeggen moeten.

De opsteller van de Catechismus was geen wederdooper, hij heeft niet aangezien de vrucht, hij heeft geen menschen voor zich gehad, die zeggen kunnen: *die* is bekeerd, en *gene* is wedergeboren, en nu, omdat zij bekeerd zijn, geven wij hun de Catechismus, anders is het niet waar, wat zij zeggen. Niet aldus de geliefde hervormers. Maar die gaven dit boek, zooals wij het hier hebben, juist zoo, in de kerk en in de school. Op welke grond? Zij hebben niet gezien op vleesch, maar op God. Zij hebben niet gezien op zonde, maar op Jezus. Niet op de groote schuld, maar op Christus' bloed. Zij hebben niet gezien op de dood in de mensch, maar op Christus' leven. Niet daarop, wat de mensch doet, maar op wat Jezus voor hen gedaan heeft en doet.

En de Heere had hen tot omkeer gebracht in de macht van Zijn genade, en zij hebben geloofd, en vraagden nu: hoe moeten de zielen uit het groote verderf gered worden? En de Heere gaf hun ten antwoord: met mijn Evangelie! Daar grepen zij dan in de muil van de leeuw, en trokken daaruit het reeds haast verscheurde, dat de Vader den Zoon gegeven heeft.

Waar is nu deze gemeente met oogen te zien? Waar ligt deze stad Gods? Ik weet het niet. De Heere kent de Zijnen. Het zijn de geloovigen, de gemeenschap der heiligen. Ofschoon ik haar ook zie, is het toch niet mijn zaak te tellen en te meten de stad, die de Engel gemeten heeft.

Waar is de stad Gods? Buig u in het stof, en spreek: de stad Gods is, waar ik ben.

De Heere Jezus alleen is groot, Hij is in eeuwigheid groot. De ziel wordt, wel is waar, vaak aangevochten, en de macht en geweld van het zichtbare schijnt haar, ach, zoo groot! Waar echter de Heere zich openbaart in de macht en Zijn ontferming, daar wijkt de gansche wereld en het beeld van Nebukadnezar, de macht van Farao, van Herodes en Pilatus, de list van Judas, en alle geweld der menschen, zij storten in elkaar.

De Heere Jezus is groot, Hij alleen is groot, Hij is zoo groot, dat Hij hemel en aarde vervult. Grooter kan de nood toch niet worden, geweldiger kan de duivel toch niet zijn, de Heere Jezus is alleen groot. Waar de zonde zeer groot en zeer veel is,

daar is nog grooter en geweldiger Zijn genade. En waar de waten der nood hoog rijzen en altijd hooger tot aan de lippen, daar is de macht van Zijn Geest nog grooter, zoodat Hij de Zijnen droogvoets doorleidt.

Zeer te prijzen is de Naam Jezus, en wie tegen deze Naam opstaat, die alleen zalig maakt, moet ervaren, dat alle roem des vleesches niets is voor Hem. Men moet zelf klein geworden, moet te schande geworden zijn, om in waarheid te kunnen zingen en zeggen: in de stad Gods is Jezus groot.

Groot is Hij en zeer te prijzen, — neen, men kent Hem niet in de wereld! Zeer te prijzen zijn daarin allerlei namen en menschen, die kronen dragen, die zijn groot en geweldig en verheffen hun hoofd hoog. Maar die in de hemel woont. lacht over hen. Hij zal ze in elkaar doen storten, wanneer Hij zich in heerlijkheid openbaren zal, zittende op Zijn troon, en uit de graven de dooden te voorschijn roept tot het oordeel. De wereld, en wat van de wereld is, verandert ten allen tijde, de Heere echter blijft die Hij is. Hij blijft groot en zeer te prijzen, en verbrijzelt de geweldige slang, die Hem wederstaat.

Hij is zeer te prijzen, — in de gansche wereld is geen arts gelijk Hij, Hij kan redden van zonde, verderf en dood. Daarom wordt Hij geprezen in de stad onzes Gods, op de berg Zijner heiligheid.

Hoe hoog zijn de bergen, die zich verheffen in de wereld! De mensch stelt zichzelf op een hoogte en denkt: niets kan daaraan komen, waar wij zijn. Zij bouwen zich een berg van louter goud en zilver. Zij brengen al hun macht en al hun vernuft te zamen en roepen luide: „zie! welk een berg!" Alzoo is de berg van den Heere Jezus niet; die is veeleer zeer laag. Maar de trotsche bergen weten niet, welke hand hen draagt. Zij zitten daar vol hoogmoed, als ware er geen God in de hemel, die regeert, en verstaan niet, dat een doorboorde hand, die zij zelf doorboord hebben, hen draagt, totdat Zijn geduld ten einde is, en daar ligt dan de berg, geworpen in de grondelooze diepte. Het is een heilige berg, een berg van heiligheid. Daar bekleedt de Heere de Zijnen met heiligheid geheel en al, waar zij toch niets anders aan zich zien dan onreinheid. Daar is Hij Koning te midden der Zijnen, heeft rijke voorraden en alle mogelijke koninklijke schatten, om uit deze volheid aan de Zijnen te geven te Zijner tijd en ure, wat Hij wil.

Neen, het komt niet van New-York of Londen, niet van Berlijn, Hamburg of Amsterdam, maar uit de volheid van de berg Zion komt alle heil te voorschijn. De Heere is aldaar Koning.

en kent uw ellende wel, weet wel, welke behoeften de Zijnen hebben in deze wereld. Hij, die met Zijn doorboorde hand de trotsche bergen draagt, en haar eens terugtrekken zal, Hij is het, die den arme goedertieren is, en den ellendige een Helper en Ontfermer.

Ware niet de lage heuvel Zion in de wereld, reeds lang ware zij in vlammen opgegaan. Zion is haar middenpunt, dat onderhoudt haar, is een schoone tak¹ met heerlijke, lieflijke geur. Om zulks te leeren kennen, moet men ziek zijn, stervensziek, niet weten, hoe zich te helpen, dan komt de Heere met dit takje, houdt het den moeden voor en verkwikt de Zijnen. Van dit takje stroomt als een regen neer, goud en zilver, brood en water, troost en heil en alle volheid, alles is daarin. Het vertroost het gansche land. Alom, waar ellende is, en dit takje komt, richt het de neergebogen hoofden op. De ellendige ruikt er aan, en springt op met een „nochtans!“. „Ik zal zingen op de harp mijnen God en Heere; wat zal de mensch mij doen! Hij is mijn Helper, mijn Redder!“ Het is een klein takje, zoo klein, dat het slechts gezien kan worden, wanneer de oogen door de Heilige Geest verlicht zijn; en nochtans vervult het 't gansche land met zijn geur, met eeuwig leven, en met troost voor het aardsche leven.

Waar ligt dan deze stad, de stad des grooten Konings?

Daar vloeit een duister dal, waar de zon niet schijnt, daar is het noorden en dreigt de stad te verslinden, — aan de zijde van het noorden ligt de stad van den grooten Koning!

„Dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven!“

Hoe kunt gij zulks zeggen? Geeft gij u aan de wereld en haar lust over, zoo gaat gij op een vuurspuwende berg zitten. En zet gij u ook aan een disch met kostelijke spijzen, het zwaard hangt aan een dunne draad boven uw hoofd; rust en vrede hebt gij niet. Ben ik echter in de stad Gods, zoo moge de wereld, zoo moge de gansche hel zich tegen mij stellen, er is een muur tusschen ons, zij kunnen mij niets doen. Onmiddellijk tegen het noorden, waar alle vijanden dreigen, daar is de stad, daar is zij op vaste en hechte fundamenten gegrondvest, en de Koning dezer stad is groot, is grooter dan alle macht der wereld en der hel.

Dat weet men zeer wel in alle woningen, waar de Heere Zijn licht ontstoken heeft, terwijl toch overal elders egyptische duisternis heerscht. Zulks weet men wel in hun woningen, en

¹) Zie Luther's vertaling van Ps. 48.

het zijn allen koningen en zij wonen in paleizen. God is bij hun wel bekend, is bekend in hun harten, dat Hij Zijn gemeente beschermt en onderhoudt. — En zoo komt het: „ik ben een levend lidmaat der gemeente, en zal het eeuwig blijven“.

Zulks leert Gods woord.

Daar komen zij op het volk des Heeren aan, de sterke leeuwen met hun groote macht. Herodes en Pilatus, Judas Iskariot en Farao, zij rukken aan met hoopen en denken de kudde van Christus te vernietigen. Zij rukken aan, zij aanschouwen de stad, — en maken zich op de vlucht! En de gemeente juicht; de Heere verbrijzelt de macht der wereld, „met een oostenwind verbreekt Hij de schepen van Tharsis“.

Eénmaal heeft de Heere zulks letterlijk gedaan voor het arme, verachte Nederland, toen hij de machtigste vloten, die tegen dit land oprukten, vernietigde en verbrijzelde.

Zoo gaat het voortdurend, waar Gods Geest de Zijnen vervult. Ofschoon de macht en woede van den vijand groot is, ofschoon de nood wast en toeneemt van dag tot dag, zij roepen en houden aan in het gebed, zij wachten en hopen, hoe lang? Totdat de Geest van boven uitgegoten wordt, die de machtigste schepen verbrijzelt, en alle macht der wereld vernietigt. Dit doet de Heere Zebaoth. Hij verbrijzelt alles, wat zich tegen Hem verheft.

„Gelijk zij het gehoord hebben“, zooals het beloofd geworden is, zooals wij het vernomen hebben in de duistere nacht uit zijn Woord, dat ervaren wij nu en „zien het in de stad des Heeren der heirscharen, in de stad onzes Gods“, in de stad van den Koning, die alle macht heeft. „Hij bevestigt haar tot in eeuwigheid.“

Welgelukzalig zijn wij, wanneer wij ons buigen onder Gods oordeelen, die ons overkomen, en niet als een hond in de stok of steen bijten!

Welgelukzalig zijn wij, wanneer wij niet vragen: „wat zullen wij eten? wat zullen wij drinken? waarmede zullen wij ons kleeden?“

Welgelukzalig zijn wij, wanneer wij met den tollenaar binnengaan in de tempel des Heeren, in de tegenwoordigheid van Zijn genade, en aldaar wachten, wachten, vooral niet ongeduldig worden, maar wachten.

— Waarop? Op Zijn „weldadigheid“.

Welaan, dan houde ons de duivel alle mogelijke zonde voor, — ja, zulks is waar! buitendien, wat zijn wij, of wat hebben wij, dat wij niet ontvangen hebben, en wat willen wij ons boven

deze of gene verheffen, die neergeworpen en gevallen is — bij ons staat het toch niet anders. Alle zondaren hebben niets verdiend, niets dan de hel. Waarop moeten wij dan wachten? Dat het wederom beter worde, dat wij wederom geld in de hand ontvangen? Neen, komt tot God met uw zonden, met de zonden van uw huis, van uw kinderen, met de zonden van uw moedwil en uw lichtzinnigheid, komt tot God met uw zonden, en wacht, wacht — God is goedertieren.

God is goedertieren: wij hebben niets verdiend, maar Hij is vol van goedertierenheid, wanneer men Zijn bloed te hulp roept.
Amen.

DENK ZÓÓ AAN GOD: HIJ VERGEEFT EN VERGEET!

VRAAG EN ANTWOORD 56.

Vraag: Wat gelooft gij van de vergeving der zonden?

Antwoord: Dat God, om het genoegdoen van Christus, aan al mijn zonden, ook mijn zondige aard, waarmede ik al mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken, maar mij uit genade de gerechtigheid van Christus schenken, opdat ik nimmermeer in het gericht van God kome.

Deze vraag en dit antwoord van onze Heidelbergsche Catechismus bevatten de grootste troost, die God ons geeft. Want het hart des menschen is een boos en halsstarrig ding, het kan alles voor waar houden en aannemen, alleen *de vergeving der zonden niet*. En al is men ook nog zoo grijs geworden in het Christendom, het hart wil het toch niet naar wensch vasthouden, het is steeds weer van dit antwoord af. Dat God zonde vergeeft, dat is voor de mensch niet moeilijk te gelooven met betrekking tot anderen, maar wel wat den zondaar zelf betreft. De mensch denkt altijd: Als ik het anders maak, als ik dit of dat overwonnen heb, dan zal het wel gaan, maar zooals ik op het oogenblik ben en mij bevind, kan ik moeilijk gelooven, dat God mij, mij arm zondaar, zonde vergeeft. Ja, ik kan gelooven, als het geweten mij niet aanklaagt, maar als het geweten mij aanklaagt! . . . Ja, ik kan gelooven, als ik zoo'n algemeen begrip van zonde vasthoud en als ik aanneem, dat ik niet tot de heiligen behoor, maar tot de zondaren. Maar als ik werkelijk iets op mijn geweten heb, wat dan? Vergeving van zonden is de grootste schat. Dit geluk, dat een mensch, een zondaar, zijn zonden vergeven zijn, gaat boven alles. Daarom zingen wij ook: „Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is!” (Ps. 32 : 1). Is er grooter geluk, dan een gereinigd geweten te hebben? Is er grooter geluk, dan